

kilometer visoko v steni. Tam je ponoči in naslednji dan ležal, zbiral moči in tudi klical na pomoč, saj je bil izčrpan in poškodovan. V spodnjem delu stene mu je padajoča skala zdrobila obe kosti na podlakti in moral je plezati le z eno roko. Po naši gazi, ki mu je prišla zelo prav, je opravil še z zahrbtnim ledenikom in dosegel naš prvi tabor, kmalu zatem pa smo ga že zagledali.

REŠENI JEAN

V bazi smo mu ponudili vse možno udobje in oskrbo. Naslednje jutro sva ga s Filipom pospremila na nasprotno stran ledenika, kjer naj bi ga pobral helikopter. Veliko zanimivega smo

se še pogovarjali – mene so zanimale predvsem podrobnosti njunega vzpona in priprave, Jeana pa višinska medicina, naše izkušnje in še marsikaj. Težko, a prisrčno smo se razšli z mislijo, da se bomo videli v Chamonixu. Po slovesu nama je ostala prijetna zavest, da sva skupaj z Urošem storila vse, kar sva morala in mogla in da je Jean Christophe preživel – po zaslugi svoje izjemne vzdržljivosti in velike sreče.

Vrnili smo se nazaj v bazo. Obleganje južne stene Anapurne se je nadaljevalo in čeprav je slabo kazalo, nekateri vse do konca odprave nismo izgubili upanja in volje. A to je že druga zgodba, ki jo bomo, upam, nadaljevali spomnili leta 1994.

ANNALES G. H. M. 1991

PRIZNANJE SLOVENSKEMU ALPINIZMU

G. H. M. – Groupe de Haute Montagne* – združuje najboljše alpiniste z vsega sveta. Kriteriji za sprejem so izredno strogi, vendar članstvo ugasne šele s smrtjo. Od ustanovitve leta 1919 do danes je bilo v to elitno družbo sprejetih samo 572 članov; zgovoren je podatek, da je 118 od njih za vedno ostalo v gorah.

Danes ima društvo 264 članov. Naj naštejemo samo nekaj zvenceh imen: **R. Cassin, Lord Hunt, Sir Hillary, M. Herzog, R. Messner**. Od slovenskih alpinistov najdemo med njimi **Toma Česna, Janeza Jegliča** in **Silva Kara**.

Pred kratkim je izšel Zbornik G. H. M. za leto 1991 (Annales G. H. M. 1991). Predsednik **g. Marmier** piše v uvodniku:

»Objava Zbornika G. H. M. je vedno znova priložnost, da ugotovimo, kaj se je v alpinizmu dogajalo v preteklem letu in da pogledamo naprej.

Leto 1991 je izpolnilo naša pričakovanja v oddaljenih gorskih masivih z izrednimi dosežki, med katerimi zlasti:

- nova smer na K2 (**Pierre Béghin** in **Christophe Profit**);
- prečenje Manasluja v čistem alpskem slogu (ukrajinska naveza: **A. P. Makarov, V. Postuk** in **I. Svergun**);
- slovenski alpinizem, ki je bil še enkrat »super star« z vzponom **Slavka Svetičiča** v zahodni steni Anapurne in z uspehom **Marka Prezija** in **Andreja Štremfija** v jugozahodnem stebru južne Kangčendzenge.

Prezelj in Štremfelj sta za svoj podvig dobila prvi Zlati cepin, ki ga dodeljuje G. H. M. skupaj z revijo Montagnes Magazin, zato naj o tem priznanju povemo nekaj besed.

Ni naš namen, da bi s podelitvijo Zlatega cepina poskušali ocenjevati posamezen opravljeni vzpon ali uvajati nekakšno novo vrednostno lestvico: njegova naloga je, da udejani sklop preprostih kriterijev, ki jih lahko vsakdo dojame: novost, težavnost, pristnost (avtentičnost), vložen trud, skromna sredstva; vse to so namreč osnovne vrednote alpinizma...«

Ocena predsednika G. H. M. pa še zdaleč ni edino priznanje slovenskemu alpinizmu v zborniku za leto 1991.

PREDSTAVITEV GORATE SLOVENIJE

Med prispevki v tej elitni publikaciji ima častno mesto tudi članek z naslovom »Slovenija, njen alpinizem in njene Alpe«. Uredništvo je članek pospremilo s temle uvodom:

»V teh zadnjih letih je majhna Slovenija zbudila našo pozornost z izjemnimi uspehi svojih plezalcev tako v Alpah kot v Himalaji. Prepustimo besedo **Tomu Česnu** in **Stazi Črnič**, da nam o tem povesta kaj več in da poskušata pojasniti tisto, kar bi se nepoznavalcu lahko zdelo skrivnost.«

Pod naslovom »Vélike prvenstvene slovenskega alpinizma« je v prilogi k članku objavljen seznam najboljših prvenstvenih smeri, ki so jih od leta 1975 do 1991 preplezali slovenski alpinisti v Himalaji (20 vzponov), Patagoniji (4), Andih (4), Severni Ameriki (1), na Novi Zelandiji (1) in v Centralnih Alpah (9); med mnogo številnejšimi prvenstvenimi vzponi je najboljše izbral in seznam pripravil Tomo Česna.

V članku samem pa Črničeva predstavi bralcu osnovne podatke o Sloveniji in oriše zgodovino planinstva od prvega vzpona na Triglav leta 1778, prek prvih otipavanj Himalaje pa do velikih uspehov slovenskih alpinistov v vseh sve-

* Dobesedni prevod: Skupina visokogorje. Smiselno pa pomeni združenje – društvo – klub visokogorskih plezalcev.

tovnih gorstvih po letu 1975. V zadnjem delu popelje Černičeva bralca od Jesenic do Rateč in mu predstavi alpinistično najbolj zanimiva ostenja od Krme do Planice. Članek spremljajo tri grebenske skice, fotografije triglavske stene, Široke peči, Martuljkove skupine in ostenja od Mojstrovke do Jalovca ter celostranska fotografija škrlatiških sten v zahajajočem soncu. Vse fotografije so delo **Petra Janežiča** in v zavidljivi meri združujejo alpinistično sporočilo z lepoto gorá in kvaliteto fotografije.

DOLG SEZNAM VRHUNSKIH VZPONOV

Velik del zbornika so skrbno zbrani podatki o prvenstvenih vzponih leta 1991 v masivu Mont Blanca (oziroma v Alpah; poročá **Michel Piola**) in po svetu (poročá urednik zbornika **Bernard Domenech**). Tudi v teh poglavjih ne manjka slovenskih uspehov.

V pregledu za gorovje Mont Blanc najdemo solo vzpon S. Svetičiča v Grandes Jorasses (Pointe Croz, severna stena, Maniuta, 1000 m, ED VII+/A₃ UIAA), opremljen s tehničnim opisom (skica) in s komentarjem: izjemna smer, verjetno zadnji veliki problem cele severne stene.

V sklopu »Alp« je navedena smer »No passeran« v vzhodni steni Punta Gnifetti (Monte Rosa), ki sta jo preplezala **M. Jamnik** in **B. Počkar**. Smer je označena kot ena od najtežjih v Vallaisu (poročevalec **F. Savenc**).

V Nepalju najdemo slovenske prvenstvene:

- Kangčendzenga, 8476 m, **M. Prezelj** in **A. Štremfelj**;
- Vzhodna Kumbakarna, 7468 m, **V. Furlan**, **B. Počkar**;
- Anapurna 1, 8091 m, solo vzpon **S. Svetičič**: »Dramatičen vzpon v zahodni steni,« pravi poročevalec, navede posamezne etape in opiše zares dramatičen povratek v prazno bazno taborišče. Dodana je fotografija z vrisanimi smermi.

V Peruju:

- Huascarán Sur, 6768 m, solo vzpon **P. Kozjek**.

V Boliviji:

- Illampu Norte, 6344 m, **M. Vrecka** in **M. Vrevc**;

- Illampu Sur, 6382 m, dve smeri v zahodni steni:

– »Alpos secret«, **D. Debeljak** in **T. Žerovnik** (ED + VII-/A3);

– »Paris-Texas«, **M. Jamnik**, **M. Kajzelj**.

V Argentini:

- Adela Central, 2960 m, **P. Podgornik**, zimski solo vzpon.

V Čilu (pod poglavjem Tehnični opisi):

- Fortaleza, 2775 m, vzhodna stena, **M. Lukič** in **M. Praprotnik** (vzpon iz leta 1990).

Kar dobra bera za majhno Slovenijo in za naše osamosvojitveno leto!

s. č.

PRI TAKIH STRMINAH PADCA PREPROSTO NE SME BITI

STRMO SMUČANJE V VELIKEM VRHU

DEJAN OGRINEC

V Karavankah vzhodno nad Tržičem se vleče več kot deset kilometrov dolg izrazit greben Košute. Zelo lep in pravilen greben je viden že razmeroma od daleč. Njegovo pravilno zgradbo občudujemo skorajda od vsepovsod. S svojimi majhnimi višinskimi razlikami med posameznimi vrhovi in pravilno ravno linijo je res edinstven v naših gorah. Na severni, avstrijski strani prevladujejo strma skalna pobočja, razi in stene, na našo, južno stran pa pada v blagih travnatih strmih, ki so tu in tam prekinjene z redkimi skalnimi skoki. Le zahodnejši del grebena leži v celoti na slovenskem ozemlju.

Na planinskih kartah je ta del grebena označen z imenom »Zajmenove peči«, medtem ko domačini imenujejo ta greben in stene »Kramarica«. Greben Kramarice se dviguje do vrha Velikega vrha (2088 m), ki je znan turnosmučarski cilj. S tega popularnega vrha pa je možno smučati tudi na drugo stran gore, na sever. Seveda je tu podoba gore malce drugačna – dosti bolj strma. In te stene, lepo vidne z

mejnega prehoda na Ljubelju, nudijo s svojo zgradbo navdse privlačne grape za strmo in težavno smučanje – smučanje po stenah, popularneje imenovano ekstremno smučanje.

Severozahodno steno Velikega vrha smo že nekaj let opazovali, vendar le bolj od daleč. Vedno nam je pritegovala pogleda grapa, lepo vidna s smučišča na Zelenici. Če s pogledom sledimo tej grapi od vrha proti dnu stene, opazimo na vrhu strmo odprto pobočje, ki se zoži v ozko grapo, konča pa z visokim skalnim skokom. Ta skok nas je vedno begal in s tem odvrčal od namere, da bi poskusili grapo presmučati. Iskreno rečeno: tudi že sama misel na poskus v tej smeri se nam je dozdevala drzno dejanje. Napaka! Da je bilo tako razmišljanje napačno, sva ugotovila z Andrejem neke nedelje minulo zimo. Šele takrat sva se zares odločila, da bi si le šla ogledat vso zadevo bolj od blizu.

Med prvotno idejo in tem oglednim izletom je preteklo veliko vode. Medtem sva smučala v južni Ameriki (Cordillera Blanca), Pamirski Himalaji, evropskih Alpah in tudi pri nas dodala